

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostopna mm vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360
Uprava:
Ljubljana, 8. Telefon 44
Licijalna knjižnica
Pavšalni franzi
Ljubljana.

Aretacije komunistov.

Beograd, 3. avgusta. Poročilo imunitetnega odseka, ki zahteva izročitev komunističnih poslancev na podlagi akta pravosodnega ministrstva št. 35.730, s katerim se zahteva, da se predajo sodišču poslanci komunistične stranke in kateremu je priložen akt mestnega sodišča beogradskega št. 16. 077, se glasi: Gospod pravosodni minister! V svrhu preiskave radi izvršenega atentata na Nj. Vis. prestolonaslednika je zahteval podpisani sodnik mestnega sodišča s svojim dopisom z dne 30. junija in 1. julija t. l. iz razlogov, ki so navedeni v dopisu, naj se izroče sodišču komunistični poslanci Filip Filipović, Vladimir Čopić in Nikola Kovačević v svrhu preiskave radi soudeležbe pri zločinu atentata. Navedeni trije poslanci se nahajajo v preiskovalnem zaporu. Tekom preiskave pa je izjavil atentator Stejić, da so mu dajali navodila razen teh treh še tudi drugi komunistični poslanci. Atentat je povzročilo delovanje vseh komunističnih poslancev konstituant. V svojih govorih na sejah skupščine so bili ti poslanci vedno proti sedanjim oblikam države in proti vladarju, na sejah svojega kluba pa, kamor so imeli pristan, tudi nelegalni člani stranke, med njimi tudi atentator Stejić, so javno govorili proti sedanjemu stanju in zahtevali, da se izvrši nasilni preokret in da se izvede vse potrebno, da nastopi diktatura proletariata. Ugotovljeno je, da je Stejić dostikrat prišel v Beograd in da je imel vstop v Delavski dom in komunistični poslanski klub, da so ga poznali in vzdrževali vsi poslanci in da je Stejić v Novem Sadu po njihovi navodili organiziral teroristične akcije in zbiral orožje in da

je prihajal na seje konstituantne vstopnice, za katero so jamčili komunistični poslanci, končno da je bil večkrat prisoten pri sejah kluba. Ugotovljeno je, da je hotel reagirati na Obznanje z atentatom na prestolonaslednika in druge politike in da je imel organizirati tajno teroristično organizacijo v vsej državi. Ugotovilo se je tudi, da obstaja taka tajna organizacija v vsej državi. V komunističnem klubu se je sklenilo, da prevzame izvrševalni odbor stranke nalogo izvesti atentat na imenovane osebe. Odlok, naj Stejić izvrši atentat, mu je bil izrečen v klubu. Na tajni seji v Novem Sadu je bil v prisotnosti komunističnih poslancev izdan odlok in določen dan za atentat. Na podlagi tega, kar je dognala dosedanja preiskava, imamo vzroke za to, da pričemo vršiti preiskavo proti vsem komunističnim poslancem in to na podlagi člena 88. ustave. Gospod pravosodni minister! Izvolite zahtevati, da se izroče sodišču ti trije poslanci: (Slede imena 58 poslancev). Podpis: Preiskovalni sodnik Vojislav S. Angielković.

Zagreb, 3. avgusta. Iz Bjeline je bilo pripeljanih v Zagreb 11 komunistov, katere je davi policija izročila državnemu pravdnistvu. Aretiranci so v zvezi z atentatom na bivšega ministra Draškovića.

Beograd, 3. avgusta. Polcija je začela aretirati študente, ki so bili znani člani prevratnih komunističnih organizacij.

Beograd, 3. avg. Danes opoldne je bil aretiran novinar komunist Moša Pijade in poslanci Milić, Milha Koren, Miljković, Štefanović, Kalaja Trebinjac in Miljuš.

Avanture Karla Habsburškega.

Dunaj, 3. julija. (Izv.) Po poročilih berlinskega časopisa, se od dobro informiranih krogov zatrdjuje, da je na Dunaj dospela vest, da se eks-cesar Karl nahaja zopet na Ogrskem, kjer se skriva pri svojih privržencih. Med tem ko švicarska vlada dementira francoske in angleške vesti o tajnem odhodu Karla iz Švice v svrhu zopetnega povratka na Ogrsko, se trdovratno vzdržuje vest, da je Karl skrivaj zapustil svoje bivališče na gradu Hartenstein v Švici in se podal na Ogrsko, kjer se pripravljajo zopet dogodki, ki v polni meri zaslužijo izredne pozornosti. — Naš dopisnik se je tozadevno obrnil na merodajna mesta za informacije in doznal, da ta čas te vesti še niso potrjene ter da se tudi v tukajšnjih oficijelnih krogih še niso prejeli nikakoli potrjena navedenih vest. Splošno se smatra kako novo avanturo Karla Habsburga sicer za ne izključeno, vendar za malo verjetno, ponovnim poskusom, priti zopet na prestol, bi se eks-cesar izpostavil resnejšim posledicam kot privikrat. Od strani avstrijske vlade so odredili energični ukrepi, da se stvar popolnoma razjasni in enkrat za vselej uredi. V Švico in na Ogrsko so odšle telegrafične depeše, ki

zahtevajo takojšnega pojasnila o celi stvari.

Dunaj, 3. julija. (Izv.) V tukajšnjih vladnih krogih je zbudilo poročilo o potovanju kneza Windischgrätza v Švico precejšnjo pozornost. To pa radi tega, ker se je nahajal v Planini na knezovem gradu tudi grof Erdödy in sta oba v tesni zvezi s Karlom Habsburgom. Ni torej izključeno, da so se na imenovanem gradu vršila posvetovanja in se snovali naklepi o bližnjih prevratih na Madžarskem.

Budimpešta, 3. avgusta. Člani kabineta Betlen so imeli izvanredno ministrsko sejo, na kateri so obravnavali zelo važne notranje in zunanje politične zadeve. Sporočilo, so se vladi zahteve antante, katerih izpolnitev je predpogoj za delovanje reparacijske komisije. Ni izključeno, da pripravlja Karl z ozirom na predajo zapadne Ogrske poseben načrt, da si pridobi Madžare na svojo stran. Predsednik medzvezniške kontrolne komisije Harkas je med drugim izjavil tudi sledeče: Prevzel sem nalogo, da na podlagi mirovne pogodbe izvedem razorožitev v Ogrski in obračam pažnjo na to, da ne preostane v posesti ogrske armade več orožja, topov in municije, motorjev in letal, kot to zahtevajo mirovni pogoji.

Grki zmagujejo.

Beograd, 3. avgusta. List »Kati-merini« od 31. julija poroča iz Smirne: Po nekih vesteh, ki še niso potrjene, se je Kemal paša brzojavno obrnil na velikega vezirja, kateremu priznava svoj popoln poraz in ga pripisuje premajhni moči vojske in brezsrčnosti vladnih krogov v Carigradu. V zvezi s tem odklanja Kemal paša od sebe vsako odgovornost za neprijetne posledice, ako carigradska vlada v zadnjem trenutku ne stori kar je mogoče, da pripravi Evropo na intervencijo za rešitev Turčije.

Stradajoča Rusija.

Moskva, 3. avg. Vlada je odustila namero, izvesti prisilno oddajo živil ker upa, da bo s prostovoljnimi dajatvami imela zadostno množino živil na razpolo. V vzhodnih delih Ukrajine je žetev boljša kot v ostali Rusiji. Ako se posreči dobiti tukaj do polj živil, bo s tem gladojučim pomagano. Vlada se obrača do delavcev v tvornicah vagonov in jih pozivlje, naj se ko-

Beograd, 3. avgusta. Presbiro poroča iz Aten: Iz Smirne javljajo: Vse vesti s fronte govore izključno o utrditvi grške vojske na novo zasedenem ozemlju. Vzpostavljen je železniški promet med Eski in Šehir in Starikomom na progi Eski Šehir - Angora. Po brzojavki dosedaj ogibala spopadov, podala v odločilno borbo, ako bi Grška na- iz Rima je Mustafa Kemal paša brzojavil svojim zastopnikom v Evropi, da se bo njegova vojska, ki se je stopila na črti Sivrihisar-Angora.

likor mogoče požurijo s popravili železniških vozil, ker je od njihovega dela v veliki meri odvisna rešitev gladojočega prebivalstva.

Moskva, 3. avg. V Rostovu ob Donu so odkrili zaroto belih gardistov. Kolovodje, med njimi majorja kneza Konstantina Uhtemskoga, so prijeli.

RAZKOL V JDS.

V torek popoldne se je vršila v Narodnem domu v Ljubljani zelo burna seja načelstva jugoslov. dem. ranke, na kateri se je razpravljalo o izključitvi dr. Zerjava, dr. Kramarja, Adolfa Ribnikarja in prof. Breznika iz stranke. Do definitivnega sklepa še ni prišlo, pričakuje pa se, da se bo izključitev izvršila. Kakor se torej vidi, pričenjajo treznejši in poštenjši elementi v JDS zmagovati in upati je da bodo tudi zmagali.

NOVE SPREMEMBE V MINISTRSTVIH.

Beograd, 3. avgusta. V informiranih krogih se čimdalje bolj govori o ostavki dr. Slavka Miletića. V tem slučaju bi Krsta Miletić postal minister za pošto in brzojav. Grgin pa minister za agrarno reformo.

VZROK EKSPLOZIJE V KRUSOVACU.

Krusevac, 3. avg. Vzroki eksplozije vojaškega skladišča še niso znani. Misli se, da je eksplozija morda nastala vsled razkrajanja municijskega materiala. Skoda je ogromna, pa še ne dognana. Človeških žrtev ni. Stvar preiskuje posebna komisija vojaškega ministrstva.

ODNOŠAJI MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

Zagreb, 3. avg. Beogradskega dopisnik »Riječ« je imel včeraj razgovor z italijanskim poslanikom grofom Manzoniem. Poslanik se je prav rad odzval želji, da obvesti javnost po uglednih novinah o tekočih vprašanjih, ki se tičejo odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Kar se tiče zavlačevanja evakuacije onih krajev, ki so po rapalski pogodbi pripadli Jugoslaviji, je vlada g. Bonomija in markija Della Torretta opetovano uradno izjavila, da se obveznosti pogodbe morajo izpolniti. — Zavlačevanje izvršitve je samo rezultat težkoč, nastalih vsled povojnih težkih razmer, ki vladajo povsod. dalje je vzrok zavlačevanja tudi ta, ker v par dneh ali par tednih ni mogoče likvidirati cele serije upravnih in tehničnih vprašanj, ki so posledica dve in polletnega poslovanja. Gotova časni-karska tolnačenja, da se delajo težave pri evakuaciji zato, da bi Italija pritiskala na čim povoljniji izid trgovinskih pogajanj, niso točna. Italija vodi sedaj politiko miru. Treba se je varovati slabih informacij, kakor je te dni beogradskega list objavil poročilo iz Dalmacije, da so na meji pri Jasenici videli italijanske štabne častnike, ki da so se bavili s fiksiranjem strateških točk ob meji. Po informaciji gospoda poslanika so bili ti častniki člani naše mešane komisije, ki dela na razmejitvi. Kar se tiče ponovnega pokreta črnogorskega vprašanja je izrekla Italija svojo uradno besedo in jo izpolnjuje, vendar pa se ta stvar z ozirom na psihologijo italijanskega naroda in radi dvornih zvez ne more tako hitro likvidirati. O baroški lukri je priznala vlada v Beogradu, da je načrt italijansko-reško-jugoslovanske konzorcija praktičen. Sedaj se dela na tem, da se na Reki ustvari zakonita vlada, potem pa se bodo začela direktna pogajanja. Poslanik upa, da bo Reka nova spojna točka med Italijo in Jugoslavijo.

IZKLJUČENI POSLANSKI IZ PRAŠKEGA PARLAMENTA.

Dunaj, 3. avgusta. Dogodki v Ustju, kjer so legionarji kaznovali izživajoče nemške nacionalce, so imeli svoje posledice tudi v sinočnji seji praškega parlamenta. Nemški poslanci kričali so dvakrat prekinili sejo, vsled česar so bili trije nemški poslanci izključeni iz seje. Ker pa izključeni poslanci niso hoteli zapustiti dvorane, je morala nastopiti parlamentarna straža in neposlušne poslance s silo odstraniti. Ko se je seja zopet otvorila, so vsi češki poslanci razen komunistov potrdili izključitev treh nemških poslancev in postopanje predsednika. — Nemški poslanci niso bili navzočni v dvorani. Izključenim nemškim poslancom so se odtegnile dnevnice za pet dni.

IZROČITEV ZAPADNE OGRSKE.

Dunaj, 3. avgusta. (Izv.) Po dosedanjih dispozicijah bi se imela izročitev zapadne Ogrske izvršiti med 7. do 27. avgustom t. l.

HILLERSON ODPOKLICAN. IZ PRAGE.

Praga, 3. avgusta. (Izv.) Vodja sovjetske misije Hillerson je bil odpoklican in je zapustil včeraj Prago.

Načelna politika.

Mladoliberalna klika se jezi, ker smo priznali osnovno potrebo zaščite države pred prevratnimi elementi.

Ko se mladoliberalnim voditeljem še niti sanjalo ni, kaj se godi med našim delavstvom in v kakšne dimenzije se širi komunistični pokret s strem- ljenjem revolucionarnega prevrata dosedanjega družabnega reda, smo mi, ki smo s tem delavstvom vedno bili v stiku, opozarjali merodajne kroge in vso javnost na ta proces. Svarili smo in zahtevali vsaj moralno podporo za narodne delavske organizacije, ki so bile edino orožje proti komunističnemu pokretu in ker smo pravilno ocenjevali razvoj proletarske diktature v Rusiji, smo slikali vsej naši javnosti tok dogodkov v pravi luči. Takrat se je solnčila mladoliberalna klika v toplih žarkih izvoznicarstva, mi pa smo želi za svoje pozitivno delo zasmeš in blatenje naših delavcev.

Proces zastrupljanja, zanešen in vedno z novimi infekcijami ojačevan od inozemskih agentov in domačih pustolovcev se je širil. Naša moč, razbita v boju proti reakciji z desne in proti reakciji z leve ni še bila dovolj velika, da bi ta proces zalezila. Toda bili smo obupni boju proti zlu z vstrajnostjo, ki so nam jo jačila vedno znova naša načela in nismo vrgli puške v koruzo. Priznanje za naše delo in moralna pomoč v našem boju je bilo od strani »državotvorcev« še hujše blatenje našega dela.

Takrat se je pričela vlada majati. In pokojni Milorad Drašković je na svojo roko izdal odredbo, znano obznanje, ki je bila po svoji sestavi še večje skrnucalo ko sedanji zakon o zaščiti države in po svoji formelni vsebini zmožna zavesti našo državo v srednjeveški bizantizem. Samovoljna strankarja, ki ni našel za resno delo za državno konsolidacijo niti pohvalne besede, kaj šele, da bi mu nudil kako podporo in ki bi nedvomno povzročila strašen notranji razkol v državi, ki bi ogrožal obstoj našega narodnega edinstva, ml po svojih načelih nismo mogli niti afirmirati niti zagovarjati. Morali smo, ne samo vsled negativnih konsekvenc, ki bi jih imela obznanje v razvoju naše države in naroda, temveč predvsem vsled principa dosledne obrambe zakonitosti, ki je edina podlaga zdravega državnega razvoja, nastopiti trnjevo pot borbe proti tej nezakoniti samovolji posameznika. Administrativni postopki stranega Balkana se v interesu našega razvoja ni smel uvesti v življenje naše mlade države.

Takrat že pa smo glasno izjavili, da je potreben zakon za zaščito države proti reakciji z leve in desne. Zavzemali smo dosledno isto stališče, kot ga zavzemamo danes: naj se ustvari zakonita podlaga za boj proti nasilju z leve in desne, ker proti nezakonitosti se uspešno nikdar ne da boriti zopet z nezakonitostjo.

Takrat nas odločujoči krogi niso hoteli slišati. Proces zastrupljanja so hoteli zaježiti in zastrupeljavce zatreti s samovoljo, obznanje, »administrativnim postopkom«. Kako prav smo imeli mi s takratnim našim postopanjem, to so »državotvorci« videli šele tedaj, ko je strup pričel učinkovati na njihovi lastni koži.

Zakon o zaščiti države, ki smo ga mi takrat že zahtevali mesto obznane, je danes tait accompli. Bog obvari, da bi rekli, da je dober. Njegova formelna stran je komaj za spoznanje boljša, kot forma obznane in vzbuja upravičeno sumnjo, da je vstvarjena ad usum delphini. Toda princip je pravi in v vestnih in poštenih rokah lahko ta zakon v zvezi s pošteno upravo pomeni definitivno ozdravitev bolnega državnega organizma, kot lahko pomeni v nevestnih in nepoštenih rokah le infekcijo z novim strupom. Posledice bodo padle na one, ki jim je dal zakon izvanredno moč, ki jo zahteva današnja doba.

Princip je zdrav in varovana je zakonitost. Da, gospod šefurednik »Ju- tra«, ki je doktor juris in ki je bil takrat še »jugoslovanski« minister, med samovoljo posameznika in zakonitim sklenom skupščine ne vidi razločka in da nam njegov list predbaciva nedoslednost, na to smo bili pripravljeni. Ker njih načela obstoje v tem, da bijejo dosledno po vsem, kar stori njihovi politični nasprotniki. Če smo za zakonitost, smo hinavci, če bi bili proti, bi nas označili za narodne komuniste — protidržavne veleizdajalce.

To nas ne moti! Naša načela niso apriorna opozicija. Naša načela nam narekujejo le eno, česar mladoliberalci nikdar poznali niso:

Boj za socialno pravičnost in srečno bodočnost Jugoslavije preko osebno-strankarskih koristi.

KONGRES ZA RAZOROŽITEV.

Rim, 3. avgusta. Diplomatski dopisnik »Evening Standard« piše: Vsled odklanjanja očeta stališča ameriške vlade so opustili načrt predkonference washingtonskega kongresa za razorožitev. Tega kongresa se udeležijo Anglija, čije delegati bodo zastopali tudi angleške dominijone, Francija, Italija, Japonska, Kitajska in Zedinjene države. Kongresu bosta prisostvovala tudi Lloyd George in Briand.

KOLEKTIV. POGODBA V OSTRAVSKIH REVIRJIH ODPOVEDANA.

Praga, 3. avg. (Izv.) Podjetniki so trimesečno odpovedali svoječasno sklenjeno pogodbo z delavstvom v ostravskih revirjih.

Borzna poročila.

Curih, 3. avg. Devize: Berlin 135, Holandija 186, New York 609, London 21.65, Pariz 46.35, Milar 25.80, Bruselj 44.80, Kodani 92.50, Stockholm 124, Kristijanija 78, Madrid 71.50, Buenos Aires 174, Praga 7.55, Zagreb 3.40, Budimpešta 1.475, Bukarešta 1.69, Dunaj 0.675, avstrijske krone 0.64.

Dunaj, 3. avg. Devize: Amsterdam 31.025—31.125, Zagreb 562—567, Beograd 2250—2270, Berlin 1212.50 do 1218.50, Budimpešta 251.75—254.75, Bukarešta 1257.50—1267.50, London 3615 do 3635, Milan 4265—4285, New York 1014—1018, Pariz 7717.50—7757.50, Pra-

ga 1257—1260, Sofija 792.50—802.50, Varšava 50.25—52.25, Curih 16.650 do 16.700, Valute: Dolarij 1003—1007, bolg. levi 780—790, nemške marke 1212 do 1218, angleški funti 3590—3610, francoski franki 7700—7740, hol. goldinarji 30.980—31.050, lire 4260—4280, dinarji 2236—2256, poljske marke 50 do 52, rom. leji 1255—1265, švicarski franki 16.625—16.675, češkoslovaške krone 1257—1263, madžarske krone 252.50—255.50.

Zagreb, 3. avg. Devize: Berlin 216.50—217, Italija 750—753, London 635—636.50, New York kabel 177 do 177.75, ček 174.50—175, Pariz 1360 do 1363, Praga 222—223, Švica 2910 do 2930, Dunaj 17.10—18, Budimpešta 44.50—45, Valute: Amer. dolarji 173.50 do 174.75, avstrijske krone 18—19, carski rublji 20—22, 20 kron v zlatu 596 do 600, francoski franki 1330—1350, napoleondori 595—602, nemške marke 215—218, romanski leji 0—225, lire 745 do 747, turške lire v zlatu 0—660, češkoslovaške krone 228—0.

Beograd, 3. avg. Devize: Rim—Milan 188—188.75, Sofija 35.50—36.25, Solun 235—238, Zeneva 727—729, Berlin 34.20—34.225, Pariz 337—338, London 158.50—159, New York 44.325—44.375, Duna; 4.475—4.50, Praga 55.75—53.90, Valute: francoski franki 335—336, ameriški dolarji 43.80—44.10, bolg. levi 37 do 37.75, rom. leji 56.50—56.70, nemške marke 53.75—54.25, drahme 230—233, avstrijske krone 0—5.10, napoleondori 148—148.50.

K zagrebškim posvetovanjem.

Te dni je zborovala v Zagrebu konferenca hrvatskih opozicijskih strank, to je Radičevcev, zajednici in frankovcev. Kaj je sklenila glede nadaljnje taktike opozicije, ni znano, ker njeni sklepi še niso objavljeni. Gotovo pa si o bodoči smeri hrvatske opozicijske politike lahko napravimo precej zanesljivo prognozo, kajti dosedanja njen potek nam pripušča dosti zanesljivo sklepanje. Reči moramo, da nas to prav nič ne vžadovolji, nasprotno; konstatirati moramo, da se nahaja hrvatska politika na taki poti, in mora prinašati škodo celokupnosti jugoslovanske, še več pa Hrvatoma samim. Povdarjamo še več škode pa Hrvatoma samim.

Od opozicije so Frankovci, že od vsega začetka najhujši srbofobi, tako odvratni, da jih moremo primerjati le še z nadutimi dunajskimi ali graškimi poučitelji »politiki« iz predvojnega doba. To so oni elementi, ki so sestavljali ob času aneksijske krize l. 1908 prostovoljne protisrbske bataljone v Zagrebu in ki so l. 1914 po sarajevskem atentatu vodili dejansko uničevanje srbstva po zagrebških ulicah.

O Radičevcih ne bomo izgubljali besedi. Pripomniti pa moramo, da vodstvo stranke nekdanj ni bilo protisrbsko, da pa je v poslednji dobi v stranko prišlo mnogo frankovskih elementov in da je prišla v njo do besede prostaka, naduta mrznja nekakega seljaka do Srbov, dočim bi moralo vodstvo ravno v obratni smeri uplivati na razpoloženje množice, tako kakor se večinoma godi v Sloveniji.

V. Zajednici je zbrana skoro le hrvatska inteligenca; edino v Bosni ji pripadajo s težaško stranko široke množice. Zajedničarsko antisrbstvo tvori poglavje zase, komplicirano in težko razrešljivo vprašanje naše notranje politike. Res je, da ima mnogo krivde na prevladi te smeri med hrvatsko inteligenco nastopanje državnih, vlasti vojaških činiteljev, kakor je dokazoval tudi dr. Rojc v svojem znamenitem članku pred meseci, toda glavni vzroki leže globlje, leže v onem antagonizmu med hrvatskim in srbskim plemenom, ki je dedščina nesreče, preteklelosti. Toda to je stvar zase, s katero se bomo še pečali. Vsekakor pa je značilno, da so šli zajedničarji v koalicio celo s — frankovci.

Ob priliki hrvatske opozicijske konference nas zanima pred vsem vprašanje, kako taktiko bodo zastopali Hrvatje za naprej. Pravzaprav pripušča njih dosedanja metoda le eno pot: principijelno odklanjanje konstitucije, potemtatem morajo zanikati tudi njeno delo, ustavo, veljavno za celo državo. Toda kako se boriti zoper njo?

Možni sta dve poti. Ali da se za naprej vztrajajo na zanikanju ustave in se ne udeležujejo parlamentarnega dela. Toda vzemimo položaj, ko stopimo čez leto ali dve v nove volitve. Ako se jih »državopravna« hrvatska opozicija ne udeleži, ji vzemo mandat ostale stranke, ako pa se jih sicer udeleži, a se po izvolitvi ne udeležuje parlamentarnega dela, jim more vladna večina razveljaviti mandate, kar jim prinese pri novih volitvah novo navedanje. No, tudi ako ne pride razveljavljanje mandatov, dvomimo, če bodo volilci vstali zvesti strankam, ki so le velike v besedni opoziciji, ki pa se izkazujejo s popolno nemočjo na političnem bojišču. In tedaj bi mogla nezadovoljne volilce pobrati stranka, ki je tudi v opoziciji, ki pa bi vodila pozitiven boj. Taka stranka je pučka stranka, ki ravno te dni izjavlja v Dalmaciji, da nima ničesar skupnega z radičevsko politiko pasivnosti, ki jo smatra za skrajno škodljivo in da se ne mara z njo vezati v kake koalicio.

Nedvomno je taka politika dalekovidnejša kot zajedničarska in bo žela uspehe takrat, ko radikalna, a prazna in brezmočna gesta zoper Srbe ne bo več tako plodonosna kot danes.

Glede revizije ustave v federalističnem smislu pa se vsak trezen načrt razbije na določbi glede tripetinske v to potrebne večine. Revizija je mogoča le v kompromisnem smislu, ki pa mora ublažiti prenapete težnje z obeh strani. Vsaj toliko je gotovo, da take večine, ki bi bila za radičevski separatizem ali sploh za plemenski federalizem, ne bo v Jugoslaviji nikdar. Treba je tedaj stopiti radikalnim Hrvatoma na isto pot pozitivne opozicije, na kateri se nahajajo sedanje opozicijske stranke v Beogradu.

Kolikor pozneje bodo prišli zborovalci v Zagrebu do tega spoznanja, toliko več škode bodo povzročili hrvatskemu delu naroda.

Pozdravni govor pokrajinskega namestnika g. Ivana Kribarja pri sprejemu uradništva.

Pri sprejemu je pozdravil bivši predsednik deželne vlade g. dr. Baltić novega pokrajinskega namestnika, na kar je ta odgovoril bistveno sledeče: Razveselila me je vest, da sem bil v svojih poznih letih poklican na to važno mesto in bom tako mogel v zadnjih letih svojega življenja delovati v dobrobit slovenskega dela našega naroda, kakor tudi sodelovati pri konsolidaciji naše mlade države.

Kot nepristranski šef Vas iskreno pozdravljam! Vidim pred seboj le mlade gospode in zagotavljam vas, da boste imeli pri meni vsi dovolj zaslonbe in lahko vam bom vsem skrbni oče.

Ustavo imamo in hočem, da se ta spoštuje. Nedopustno je rovariti proti njej, ker le na njenem temelju je mogoče uspešno in pozitivno delo, ki naj ustvari našo državo na znotraj in na zunan moderno in krepko. Že se oglašajo glasovi za revizijo ustave. Priznavam, da ima vsak državljani pravico delovati na njeno spremembo. A to mora biti le ustavnim putem. Le zakon in pravo morejo biti merilo dela v tem smislu. Zato pa je poklican edino parlament, da spremeni oziroma dopolni sedanjo ustavo. Vsaka stranka je upravičena po svojih zastopnikih pri tem delu sodeluje.

Gospodje kolegi! Na Vas kot upravni uradniki se obračam v prvi vrsti. Od Vas zavisi procvit naše države. Pomnite, da pod režimom bivše Avstrije Vas ne bi bilo v tej dvorani. Orožje naših bratov Srbov, dobrovoljcev in pomoč naših zaveznikov so nas rešili. Njim gre zahvala, da odločujete sedaj Vi v isti palači, v kateri so prej vladali ljudje tuji nam po jeziku in krvi in sovražni našemu narodu.

Zavedajte se g. kolegi, da smo v demokratični državi. Ne smejo vam več biti za vzgled staroavstrijske uradniške metode. Vaše delo mora biti res narodno in res demokratično. Zato hočem, da se tega dobro zavedate in imate vedno pred očmi svoj narod.

Točnost v uradu bodi prva točka Vašega uradovanja. Predpisane so vam uradne ure in v tem času bodite na razpolago strankam, s katerimi morate biti uljudni. Osebnosti simpatije ne smejo biti merilo Vašega postopanja, ampak pravica. Pri takem načinu uradovanja bo narod zadobil zaupanje do Vas, do celokupne uprave in do naše edinstvene države.

Naj se pri koncu še spomnim onega, kateri je v toliki meri pripomoček do oslobojenja našega naroda. Naš sivolasi kralj Peter, človek naše krvi, je z največjo požrtvovalnostjo daroval svoje delo odrešenju celokupnega našega naroda. Naš mladi prestolonaslednik Aleksander je že na bojišču

dokazal, da pojmuje dušo svojega naroda pa tudi po vojnem času čutil je vedno narodno in demokratično. Zato zakličem obema v tem trenutku krepki »Živijo«.

Odmevi italijanske kulture.

Miren pri Gorici, dne 28. VII. 1921.

Ko se je dne 18. t. m. nova vlada predstavila italijanski zbornici je ministrski predsednik Bonomi govoril tudi o zakladu omike in kulture, ki ga predstavljajo Italijani na drugi obali Jadrana. Ne poznam nobenih posebnih kulturnih odličnosti maloštevilnih dalmatinskih Italijanov in italijanašev in jih častivredni g. Bonomi tudi najbrže ne misli postavljati nad ostale Italijane. Potem moram že reči, da je ta »zaklad« — v kolikor se tiče sodobnih Italijanov — zelo dvomljive in problematične vrednosti.

V rokah imam slučajno znani milanski dnevnik »Corriere della Sera« z dne 26. t. m. Poglejmo, kako se zrcali »zaklad omike in kulture« iz tega lista:

Na prvi strani prinaša pod velikim naslovom popis bitke, ki se je vršila dne 24. t. m. med fašisti in komunisti v Roccastrade v okraju Grosseto na Toskanskem. Par dni po krvavih bojih v Sarzani, v katerih so bili tepeni fašisti in o katerih sem vam poročal zadnjič, je prišlo v nedeljo do še bolj divjega krvoprelitja v Roccastrade. Po poročilu »Corriera« je bilo ubitih 9 komunistov — drugi listi govora o večjem številu — in 1 fašist. Teda kako? Fašisti so bili v premoči in so po prvem spopadu poglani komuniste v beg. Potem so jih zasledovali, jih polovili in kot neoborožene ujetnike, ki se niso mogli več braniti, posamezno postreljali in jim zažgali še okrog 17 hiš.

»Corriere« čuti grozoto teh batbarskih in pravi k dogodkom: »Zdi se, da je čut za svobodo in civilizacijo pokopan, ter so v ljudeh prevladali krvočni instinkti. Oblak srednjega veka teži s svojo črno senco nad ono pokrajino Italije, ki je bila še do včeraj na glasu največje milobe in vrljdnosti... Slikejši, ki pade v roke nasprotnikom, je najhrokrvnejše masakriran. Zdi se, da se hoče v šestem Daniejevem stoletju na ta način praznovati Dantejeve prokletve, a drugi strani sledi poročilo o spopadu med fašisti in komunisti v Monterotondo v okolici Rima, pri katerem je našel smrt neki ljudski ardit. Nekoliko nižje na isti strani čitam o aretacijah več komunistov v Savoni in Peruzi, pri katerih so našli več bomb, pušk, revolverjev in še drugih nevarnih predmetov. Pri teh aretacijah sicer ni prišlo do krvoprelitja, a so bili nameravani napadi, ki so se sredi končali s praznim streljanjem.

Se nekoliko nižje: Poročilo iz Basana, po katerem je bil tam v noči od 24. na 25. t. m. od ljudskih arditov ubit neki fašist.

V drugi koloni na isti strani sledi daljše poročilo iz Carzare o položaju v tamošnjem okolišču: Neprestano se širijo vesti, da se zbirajo velike čete fašistov. Ravno tako se tudi vztrajno govori o oboroženih bandah, ki imajo svoj glavni stan v nekih jamah nad mestom. Z gotovostjo se tudi trdi, da od dveh delavcev, ki sta bila ubita na zadnji maščevalni ekspediciji fašistov v Fossolo, eden ni bil komunist, ter je padel kot žrtev zamene z neko drugo osebo.

In tako dalje! Na vsaki strani najdete poleg poročil o bojih in pohodih fašistov in komunistov, ter o žrtvah in drugih posledicah, ki so jih imeli, še vesti o nečednih manipulacijah kake znane firme, o »delovanju« kake družbe vlomilcev in tatov ali o kakem drugem nevsakdanjem zločinu. Samo

na šesti strani ni nobenih divjaških, nekulturnih ali zločinskih dejanj, ker so tam sami — inserati.

Pri takih razmerah mora postati italijanskemu izobražencu, ki je prežet

Beleške.

»Jutro«, zaščitnik državnih uradnikov brez strehe.

Poverjenik za socialno skrb je oddal krasno stanovanje (menda štirih sob) za katero se je že dolgo potegoval državni uradnik, ki ima ženo in otroka v zasedenem ozemlju, kjer so

prave kulturnosti, težko pri srcu: kam plovejo te nebrzdane, podivjane množice? Ali si je mogoče s takim nadom zasigurati bodočnost? — Težak problem!

ženi sedaj službo odpovedali — uredniku »Jutra«.

Mnenja smo, da je to postopanje poverjenika docela pravilno. »Jutrovi« uredniki so brez dvoma še bolj državotvorni in državi potrebni kot kak državni uradnik. Zakon in naredba za Jutrovske kapacitete seveda ne velja.

Gospodarstvo.

O izjavah našega fin. ministra v Splitu.

V.

V prejšnjem članku smo omenili, da ne stoji trditve našega finančnega ministra, da carine, monopoli, itd. niso pokazali v proračunskem letu 1920/21 posebnega uspeha, marveč da iste prekašajo predvidjene svote. To velja posebno za trošarine in za pristojbine, ki prikazujejo vedno boljše uspehe. Ravno te dni je izšel uradni pregled dohodkov 1% državne trošarine in pristojbin, taks in prodaje kolekov v mesecu juniju t. l., iz katerega posnemamo za 1% državne trošarine naslednje številke (številke v oklepaju pomenjajo primerjanje s proračunskim letom 1920/21): Srbija in Črnogora 2.415.663 (778.637) din.; Hrvatska in Slavonija 5.761.894 (1.640.296) din.; Bosna in Hercegovina 966.329 (391.201) din.; Vojvodina 6.504.927 (1.178.577) din.; Slovenija 2.318.962 (296.739) din.; Dalmacija 528.589 (230.714) din. Skupaj 18.505.365 (4.526.195) din. — Dohodki pristojbin, taks in prodaje kolekov za isto dobo pa so znašali glasom istega pregleda: Srbija in Črnogora 2.514.934 (1.099.546) din.; Hrvatska in Slavonija 4.318.523 (2.989.731) din.; Bosna in Hercegovina 908.616 (534.383) din.; Vojvodina 3.485.852 (1.484.952) din.; Slovenija 1.670.043 (619.473) din.; in Dalmacija 500.273 (129.306) din. Skupaj 13.470.236 (6.312.867) din. Dohodki 1% državne trošarine in pristojbin in taks in prodaje kolekov so torej znašali meseca junija t. l. 31.957.601 din. proti 10.839.062; torej so se več kot potrojili!

In vendar trdi naš finančni minister, da je med drugim iskati vzrok za padanje naše valute da carine, monopoli i. t. d. niso pokazali posebnega uspeha! Zanimivo je z ozirom na gori navedene številke konstatirati, da je Slovenija plačala na omenjenih trošarinah in pristojbinah 3.989.005 din., dočim sta plačali Srbija in Črnogora s kratkim prebivalstvom le 4.930.597 din., torej malo več; relativno je plačala Slovenija tu čez 4krat več, nego Srbija in Črnogora. Hrvatska in Slavonija sta plačali 10.080.417 din. torej nad dvakrat več, nego Srbija in Črnogora s dvakratnim prebivalstvom. Vojvodina je plačala 9.990.779 din. torej dvakrat več nego Srbija in Črnogora z nad štirikratnim prebivalstvom. Od vseh skupnih gori omenjenih dohodkov od 31.957.601 din. sta plačali Srbija in Črnogora še ne celih 16%, dočim bi po razmerju prebivalstva imeli plačati med 40—50%. Te številke in navedbe v prejšnjem članku glede davkov dokazujejo jasno, od kod izvira deficit našega budžeta in dosledno slabo stanje naše valute. Davčna moč naše države raste, vsaj v prečasnih pokrajinah, ter ne stoji niti druga alternativa, ki smo jo omenjali v prejšnjih člankih t. l., da se finančni minister ne upa izdati v proračunu za prihodnje leto večjih dohodkov radi tega, ker se naša davčna moč ni dvignila.

Ostaja še tretja alternativa, t. j., da naš finančni minister namenoma izkazuje za prihodnje leto manjše dohodke,

da se bo mogel potem polivaliti z uspehom, nadkriljujočim predvidene dohodke. Ako se upošteva vse, kar smo navedli v tem in v prejšnjih člankih o izjavah finančnega ministra v Splitu, mora se priti do zaključka, da stoji ta tretja alternativa, bodisi da je vodil finančnega ministra ravno navedeni razlog, ali pa da ga je vodila previdnost. Naj si bo eno ali drugo, mi smatramo, da mora izkazovanje deficita od 4000 milijonov vplivati škodljivo na našo valuto. Inozemstvo, ki vidi, da se naš državni deficit dosledno viša, namesto da bi se nižal, ne more imeti zaupanja v našo valuto, ker računa s tem, da bo naša državna uprava zopet zajemala sredstva za pokritje deficita iz nevsahljivega vira natiskavanja bankovcev. Z ozirom na to, da tlači našo valuto ravno delstvo, da se dolg države proti Narodni banki dosledno viša ravno radi budžetnih deficitov, nismo mnenja našega finančnega ministra, da deficit 4000 milijonov kron ni velik. Dokler ne zgine deficit iz našega državnega proračuna, dokler se torej ne prečeha z natiskavanjem bankovno nepokritih novčanic, se naša valuta ne popravi!

Na koncu svojega govora v Splitu je naglašal naš finančni minister uspeh notranjega posojila od 500 milijonov dinarjev, ki da ima velik političen pomen z ozirom na to, da so dalec ravno one pokrajine, ki se zunan smatrajo kot nasprotnice državnega edinstva. Ta povsem pravilna konstatacija našega finančnega ministra in naše konstatacije v tem in predhodnih člankih, da prečanske pokrajine absolutno in relativno plačujejo največ davka, bi morale biti odločilne pri končnem reševanju našega valutnega vprašanja, kar se tiče nepravilne relacije 1 : 4, kakor je bila izvedena z naredbo ter bi morale biti merodajne v pravcu, da se, kolikor je to še mogoče, popravi krivica, ki se je storila z devalvacijo krone. Ako se to zgodi, bo to vplivalo blagodejno tudi v notranje-političnem oziru. S tem završujemo serijo naših člankov o izjavah našega finančnega ministra v Splitu, katere članke smo napisali z najboljšim namenom, ne da kritiziramo radi kritike, ampak da pokažemo gospodarsko in finančno stanje naše države v pravi luči, kar zamore le koristiti stvari.

— Naša produkcija svile. Tega leta se je v južnih krajih nabral okoli 30.000 svilenih kokonov. Največji priros daje okrožje Gjevrgjeljsko s okolico, dasi so bili veliki kompleksi kultur za časa okupacije uničeni.

— Zamenjava denarja v Dalmaciji. Finančno ministristvo je pričel delovati na to, da se čimprej zmenja denar v tretji coni Dalmacije, ki pripade po rapalski pogodbi naši državi.

— Prodaja hmelja, vina, kazeina in sladkorja. Ravnateljstvo državnega imetja »Belje«, Lak (Baranja) ima za prodajo na zalogi 140 q hmelja 160 q kazeina, 3000 hl starega vilanjskega vina in 60 vagonov kristalnega sladkorja. Interesente se naj obračajo neposredno na goriimenovano ravnateljstvo.

Koncert Zikovega kvarteta v Rogaški Slatini.

Slovenska vokalna glasba je od rojstva Novih Akordov, ki so v tedanjo temo posvetili z blagodejno lučjo moderne, hitro napredovala. Naši prvi zbori so se rešili okostenelosti, zavrgli so stare navade in so začeli izvajati nove skladbe. Hitro so se udomačili novejši skladatelji na vzporednih koncertov, občinstvo je polagoma začelo razumevati njihove težnje in tako se nam zdi danes n. pr. zbor, ki je veljal še pred desetimi leti kot težak in skoraj neizvedljiv — igrača. Instrumentalna glasba nasprotno se ni mogla razvijati, ker nismo imeli nikoli stalnega orkestra, domačega pa nikoli. Šele z ustanovitvijo »Orkestralnega društva Glasbene Matice« je posvetil žarek upanja, da dočakamo po zaslugi konservatorija in njegovega naraščajočega instrumentalnega glasbe, da polagoma pridemo do stalnih simfoničnih koncertov, ki so nam nujno potrebni. Velevažen in za našo kulturno zgodovino pomemben je bil pojav ustanovitve komornega kvarteta Zika.

Štirje idealni umetniki brata Zika, Černy, sinovi bratskega češkega naroda in Sancin Slovenec, člani orkestra Nar. gledišča, so sklenili pred leti popolnoma se posvetiti komorni glasbi. Niso se strašili truda, niso mnogo premišljali, šli so z verno na delo in so začeli vztrajno neumorno študirati. Pod streho pevskega društva »Ljubljanski Zvon« so nastopili prvič v vel. veselje naših glasbenih krogov. Uspeh je bil presenetljiv. S študiranjem so nadaljevali. Nastopili so drugič in pokazali v izpopolnitvi igre znaten napredek. Toda kot je pri nas stara navada pri ljubljanski publiki, ta važen pojav ni našel bogvekoliko zanimanja. Zikovci so ozlovoljeni nad tem, da se njihovo idealno stremljenje s slabim obiskom koncerta omalovažuje, sklenili, da pojdejo koncertirat drugam. V Kranju, Trzinu, Ptuj, na Bledu, v Mariboru, vsepovsod so natlačene

dvorane pričale, da so storili prav. Priznanja in navdušenja za komorno glasbo je bilo povsod v izobilju. Ker zasledujemo njihovo delovanje prav od začetka in ker v Ljubljani že niso nastopili osem mesecev, me je radovednost vlekla na njihov koncert dne 27. julija t. l. v zdravilišče Rogaško Slatino.

Ker je do tega časa že prispelo v Slatino mnogo odličnih jugoslovanskih gostov, ker je bil prejšnji nedeljo »Slavčev« koncert prav dobro obiskan in ker je aranžir Zikovega večera preskrbel zanj izvrstno reklamo, sem bil popolnoma prepričan, da bo nastop Zikovcev pomenil triumf. Pa sem se zmotil. Gostje Rogaške Slatine — na koncert jih je prišlo komaj 150 od 1400 — so si dali s svojo odstopnostjo prav slabo izpričevalo in so pokazali, da ljubijo zabavo, da pa nimajo mnogo smisla za resno umetnost. Mesto ob poldevetih se je šele po deveti uri zvečer začel koncert v slabo zasedeni dvorani. Zikovci so pogumno otvorili vzpored s klasičnim Mozartovim go-

limi koraki bliža — cilju, ki si ga je zažrtal.

Poslušalci so po izvajanju vsakega stavka izražali svoje priznanje in pohvalo z dolgotrajnim ploskanjem. V moralnem oziru so Zikovci odnesli na tem večeru uspeh, kakoršnjega še nikoli.

In kaj v prihodnje? Merodajni činitelji naj poskrbe za to, da se bodo Zikovci lahko neovirano posvečali edino le komorni glasbi. Ne mučite jih z vajami in sodelovanjem v opernem orkestru! Ne ubijajte njihovega idealizma!

In ali ste že čuli kdaj, da je ta za našo glasbeno kulturo prepotrebna združba dobila kako gmotno podporo od države ali kje drugje? Se nikoli! — Ali bomo šele takrat upoštevali idealno stremljenje Zikovcev, ko jih morda več ne bo med nami? — Premišljajte!

Z. P.

limi koraki bliža — cilju, ki si ga je zažrtal.

Poslušalci so po izvajanju vsakega stavka izražali svoje priznanje in pohvalo z dolgotrajnim ploskanjem. V moralnem oziru so Zikovci odnesli na tem večeru uspeh, kakoršnjega še nikoli.

In kaj v prihodnje? Merodajni činitelji naj poskrbe za to, da se bodo Zikovci lahko neovirano posvečali edino le komorni glasbi. Ne mučite jih z vajami in sodelovanjem v opernem orkestru! Ne ubijajte njihovega idealizma!

In ali ste že čuli kdaj, da je ta za našo glasbeno kulturo prepotrebna združba dobila kako gmotno podporo od države ali kje drugje? Se nikoli! — Ali bomo šele takrat upoštevali idealno stremljenje Zikovcev, ko jih morda več ne bo med nami? — Premišljajte!

Z. P.

Razširjajte „Jugoslavijo“.

Dnevne vesti.

Obupni napor. Včerajšnje »Jutro« hoče navesti javnosti, da sta nar. socialista Deržić in Brander sprejela svojo parlamentarno taktiko, da z zadnjim obupnim naporom vplivata na potrditve ljubljanskega župana. Prvič Deržić in Brander prav nič nista sprejela svoje taktike in drugič potrditev ljubljanskega župana nima prav nobene zveze z glasovanjem o zakonu o zaščiti države. Za zakon je NSS glasovala iz principijelnega stališča, ki ji ga narekuje njen program. NSS ne dela nobenih kupčij za stvari, ki so v skladu s strankinimi načeli. Najmanj bi pa to storila glede potrditve ljubljanskega župana. Ljubljanski župan je bil postavljen izvoljen in ni prav nobena zadrška (navzlic demokratičnim kvetam) glede potrditve. Če g. Peska vlada ne potrdi — prav! NSS čisto gotovo ne spravi s tem iz ravnotežja. NSS je napovedala samo nova politična ofenziva mladoličnega klaka, ki se bo sigurno razblinila v minus za JDS. In to tudi vsi treznejši pristajajo JDS dobro čutiljo, zato razdvojen mnenje je JDS.

— Kocanova slavnost na Ponikvi ob luži. V nedeljo, dne 7. avgusta t. l. se bo praznovala na slovesen način stoletnica rojstva enega naših največjih mož, svetovnega kartografa Blaža Kocena. Pokazimo z mnogobrojno udeležbo, da znamo ceniti svoje velike može. Na Blaža Kocena naj niso ponosni le Ponikvčani — njegovi rojaki —, ampak vsi Jugoslovenci. Na Ponikvi deluje z vsi marljivostjo pripravljani odbor in se trudi, da bi slavnost uspešna kar najlepše. Po sporedu bo dopoldan slovesna služba božja v župni cerkvi, zatem govor zastopnika zgod. društva v Mariboru; popoldan ob pol 4. odčitke spominjske plošče na rojstni hiši v Hotunju. Pri odčitku se vrši veselica na prostem pri gostilni Gobeč zraven kolo-dvora. Čisti dobiček je določen polovico za Jugoslov. Matico, polovico pa za ustanovitveni odbor obnovitve knjižnice, ki je nekadje že obstajala na Ponikvi. Pozivljamo tudi Ljubljance — posameznike in društva —, da se udeležijo po možnosti omenjene slavnosti. Odhod iz Ljubljane v nedeljo zj. ob 5.19, vrnemo se s popoldanskim vlakom, ki odhaja iz Ponikve ob 6. uri — Z. K. D.

Prošnja in opomin CM podružnicam. Ni več daleč čas, ko bo družba CM pridelala veliko skupščino, na katere bo predložila račun o svojem delovanju ter poročala o delu in napredku svojih podružnic. Hotel bi, da bi bila letošnja bilanca CM družbe sijajna, hotel bi, da bi vzrli v tej bilanci pokret celokupnega naroda k idealnemu delu narodne probele v svrhu njegove prosvete, hotel bi, da uzmemo v tej bilanci neomajeno poročilo intenzivne narodne obrane. Iz tega vidika vprašam Vas, cenjene CM podružnice: Ste li storile v polni meri svojo dolžnost? Ste li skicale obnovo zborov? Ste li pobrale članarino (K 12)? Ste naznanile nove odbore glavnih društev? Ste priredile kaj v korist družbenih blaginj? Ste oskrbele da se družbeni nabiralniki zopet svojem namenu izročijo? Ste pridobili kaj novih članov? Kako ste skrbeli za obrambni sklad? Kaj ste ukrenili, da se rabijo po gostilnah in javnih lokalih računski listki? Ali skrbite za razpečevanje narodnega koleka? — Vse cenjene podružnice, ki se v tem oziru niste ganile, prosimo Vas, pokažite s svojim pozitivnim delom, da ni izginila idealna lubezen do skupne naše majke iz Vaših src, dokažite sovražnemu tujcu, da posite v svojem srcu neupogojen pogum, v svojem rodoljubnem delu pa nepremagljivo orodje obrambe. Kopija »Lege Nazionalne«, brujšo fašisti, skrhani in zlomljeni meč »Sulferaja« popravljajo in kujejo tiho, toda dosledno Vsemeni in nenasištemu zmagi Sudmarki ustavljajo novo zovobijo. Na noge vsi kadri CM podružnice, izvečajte v bolju narodno prosveto in obrambno delo našo dorasajočo mladino, da bo naša bojna črta pripravljena proti severu in zahodu. — Ob tej priliki bi opozorili tudi našo akademsko mladino na naše delo. Kje so Zerkjavci čisti? Ej, takrat je imela Družba v akademski mladini svojo oporo. Bili so to delavci polni mladinskega ognja in lubeznosti za narodno prosveto. In sedaj? Obrnite svoje oči od materializma ter stopite na idealno pot dela za narodov blagor!

— **Potne izkaznice.** Da se, omogoči potrebna evidenca potujočega občinstva v notranjosti države in mu olajša priskrba potnih izkazov, so bila izdana oblastem po predhodnem sporazumu z ministrstvom za notranje stvari naslednja navodila: 1. Namen uvedbe potnih izkazov v notranjosti države je omogočiti, da se pri vsaki osebi lahko ugotovi identiteta ter tako preprečiti polajanje vsakršnih sumljivih individuij po državi in olajša kontrola tujcev. 2. Temu namenu je zadosteno, ako ima posamezna oseba z veljavno fotografirano opremljeno legitimacijo, izdane od kake pristojne oblasti v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki pa ne sme biti stara nad leto dni, ali pa, ako ima z veljavno fotografirano opremljeno potni list za inozemstvo, vidiran po 20. juliju 1921. 3. Potovanje v notranjosti državnih mej ni treba osebam, ki se morejo policijskim organom legitimirati na ta način, če posebnih dovoljenj. 3. Dovoljenje, ki je izdano kakoli osebi za potovanje v kak kraj in nazaj, ni treba pred povratkom ponovno vidirati. 4. Osebam, ki so znane kot popolnoma zanesljive, more pristojna policijska oblast izdati legitimacijo s fotografijo, s katerim se dovoljuje potovanje v mejah države za čas enega leta in ni treba lastniku take legitimacije posebnega dovoljenja. 5. Kmetje iz okolice večjih mest do 30 km oddaljenosti, ki nosijo dnevno na trg živilske potrebščine, morejo pristojne občinske in okrajne oblasti izdati stalne legitimacije, ki jih pooblašajo za potovanje v mesto in nazaj za dobo dveh mesecev ter jim ni potrebno ponovno vidiranje za vsako posamezno potovanje.

— **Konferenca pedagogov.** Prosvetno ministrstvo je sklenilo sklicati še to leto konferenco pedagogov iz vse države. Konferenca bi se posvetovala o ustanovitvi višje pedagoške šole in o njeni notranji ureditvi.

— **Vzhodni semeni.** Poljski generalni konzulat v Zagrebu poroča, da bo izdal vsem, ki potujejo na Poljsko na »Vzhodni semeni« dne 25. septembra do 6. oktobra t. l., brezplačno vizume na potne liste.

— **Iz pedofilijskih krogov.** Že dolgo časa se nam je oblikovalo zlobanje našega gmojnega stanja. — Mesto tega pa so nam s 1. junijem nekatere pristojbine še celo znižali in sicer za letnih 658 K. Cela

plača podoficirja z 20 službenimi leti, ženo in 2 otrokoma ne znaša niti polovico plače podoficirja. Obračamo se na merodajne činitele, ki se dobro zavedajo, kakšno breme leži na naših ramah, posebno pri velikem primanjkljaju oficirjev, da odporemo temu našemu nevzdržljivemu gmotnemu stanju.

— **Klub »Soča«.** Podružnica Boh. Bistrice priredi dne 14. avgusta 1921 v gaju »Danica« v Boh. Bistrici »Primorski dan«. Člani in prijatelji društva se vabijo, da se v obilnem številu udeležijo te prve prireditve. Klub »Soča« podružnica Boh. Bistrice.

— **Caruso je umrl.** Agence Havas poroča iz Napolja, da je tamkaj umrl operni pevec, Caruso.

— **Izročitev telefonske postaje Hum na Suti** medkrajnemu prometu. Javna telefonska postaja Hum na Suti se je 9. julija t. l. izročila medkrajnemu telefonskemu prometu. Sprejema tudi brzojavke in jih posreduje po telefonu.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Stožicah** vabi na veliko vrtno veselico, ki jo priredi v nedeljo dne 7. avgusta 1921 na vrtu g. I. Pečnika v Stožicah št. 29 po domače Urbančurku. Spored: srečolov, šaljiva pošta, kavarna turške kave, tekma v vrečah, ples, prosta zabava itd. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta, ker je čisti dobiček namenjen za popravilo gasilnega orodja in novih cevi. Predplačila se hvaležno sprejemajo. Veselice se vrši ob vsakem vremenu. Za mnogoštevilno udeležbo najljubše vabi odbor.

— **§ 104.** Pred senatom deželnega sodišča v Ljubljani sta bila obsodena danes dva obtožena zaradi razžaljenja javnih varnostnih organov po § 104 srb. kaz. z. Posestnik Ivan Nagode v Gornjem Logatcu je napadel na dvorišču Kmetijskega konsumnega društva finančarja Otrina, ki je nadzoroval pretakanje vina. Zabavljali je čez jugoslovansko državo, češ da ne zna ona urediti razmere tako, da bi vzeli v državno službo domačine. Zakaj jemlje za finančarje. Zanderje in druge varnostne organe Primorce, ki so bili tam svojočasno največji lumpi, našli ljudi pa ne marajo. Otrina ga je hotel legitimirati in odvesti na finančno stražo. Nagode pa mu ni hotel povedati imena, niti ni hotel iti z njim, češ, da finančar ni policaj in da gre s finančarjem samo takrat, če ima kakšen kontrolant pri sebi. Nagode je bil namreč uverjen, da je finančar Primorec in zato tako zabavljali. Nagode prizna, da je izvršil to dejanje v veliki pijanosti in obžaluje. Čez par dni je šel tudi prositi Otrina odpuščanja, toda bilo je prepozno, ker je bila ovdaba že oddana. Iv. Nagode je bil obsoljen na tri dni zaporu s poostrenjem. — Posestnik Anton Jernejčič iz Lože je pustil pred Kraljevo gostilno v Grahovem konja brez nadzorstva in šel v gostilno pit z ženskami, katere je vozil. Medtem je privozil avtomobil, ki konja sta se splašala in pobegnili. S pomočjo dveh orožnikov so konja ujeli in jih pripeljali nazaj pred gostilno. Jernejčič pa je pustil konje tam in dalje popival. Ko sta ga orožnika omamlila, jih je narahnil in rekel: Na cesti bi vsak hudčič rad red delal, copernic pa ne greste lovit, ki jih je toliko po vseh kotih. Jernejčič je bil kaznovan od okrajnega glavarstva na 100 K globe, danes pa je bil v odsotnosti na 25 dinarjev denarne kazni ali 2 dni zaporu.

— **Nesreča s koso.** Pri košnji je ural vsled neopretnosti L. Bevc v Poljsku s koso posestnikovega sina Franca Grčarja in mu prizadel jako težke poškodbe.

— **Tatinski hlapec.** Hlapec Luka Blažič je ukradel svojem gospodarju in enemu sosedu več obleke, voljaškega perila, plahto za voz in 1000 K denarja. Blažič je dejanje skesan priznal; sodišče ga je obsodilo z ozirom na to in na ker se ni bil dosedaj kaznovan ter ima obče jako dobra spravevala samo na 3 mesece težke ječe.

— **Nesreča.** Posestnik Anton Junc iz Lazov pri Planini je padel iz labe tako nerodno, da se je smrtno nevarno poškodoval.

Ljubljana.

— **Vojaški koncert** se bo vršil danes dne 4. avgusta na vrtu hotela »Union«. Začetek ob pol osmih zvečer.

— **Pojasnili!** V našem upravnstvu se je zgledil gd. Leskovic Jožef, spovednik južne žel. ter v svojem in v imenu svojega brata Andreja, čuvaja J. Z. izjavil, da ni identičen z radi tatvine sena obsojenima bratom Leskovic. (Nanašajoče se na notico v našem listu z dne 2. t. m. št. 180.)

— **Politični izgov.** Policijsko ravništvo je izgnalo iz Ljubljane za dobo treh let Bartuloviča, odgovornega urednika komunističnega lista »Delo«.

— **Javna kopal v hotela »Ston«** je od dneš nadaleje zopet vsak dan od 8. zjutraj do 5. oziroma 6. popoldne razen ponedeljka in nedelje popoldne odprta in se vsakemu priporoča.

— **Umrl je v Bolinju,** kjer se je zdravil gostilničar in mesar g. Anžič iz Karlovske ceste v Ljubljani.

— **Nesreča pri kopanju.** Elvira Janša je stopila pri kopanju v bazenu v Kolesnjaku na oster dolg žebelj, ki se ji je zasadil globoko v nogo. Rana je težka in nevarna. Odpeljali so jo v bolnico.

— **Poljska tatvina.** Posestniku Andreju Svetku v Vodmatu so ukradli neznaní tatovi s polja okoli 100 kg suhe semenjske detelje.

— **Tat milijonarjevega otroka Rudolf Sattler zopet aretiran.** Prva porotna obravnava zadnje porote se je vršila proti Rudolfu Sattlerju, ki je na zviždan način odpeljal dečka znanega tovarnarja Pollika na Sv. Petra cesti in zahteval za odkupnino večjo vsoto denarja. Cela zadeva je vzbujala v mestu veliko pozornost, obravnava pa se je zavrhila nad vse pričakovanje dvora in celega občinstva. Sattler je bil popolnoma oproščen. To se je pripetilo vsled nesporazumljenja, kajti porotniki, ki so bili v svesti, da s potrditvijo dodatnega vprašanja o duševnem stanju obtoženega potrjujejo krivdorek, izrekli pa so v istini oprostitve. Cela zadeva je bila izročena na predlog drž. pravdnika stolu sedmoročje, ki bo bržkone obnovilo postopanje. Sattler pa ta namiz, da naj bi se poboljšal, ni izpremenil, marveč je začel fant vnovič zopet nadlegovati Pollika. Kmalu po dovršenih porotah je zvedela policija, da se je lotil Sattler zopet izsiljevanja. Uvedle so se obširne in tajne preiskave, ki so dognale, da ima Sattler skrivnice, s pomočjo katerih je zopet pošiljal Pollika grozilna pisma. Zahteval je visoke vsote in pretil, da Pollika usmrti, ako ne pošlje zahtevanega zneska. Dolgo je nasledovala policija zama in veliko se je trudila, dokler ga ni končno izsledila. Končno

so dognali, da se je umaknil fant na Hrvat-sko in vstopil v Dugaresi v neko tovarno kot tovarniški delavec. Poslali so v Dugareso detektiva, ki je obvestil tamošnje varnostne oblasti o celi zadevi Sattlerja. V jutru, ko je prišel Sattler na delo v tovarno, sta ga sprejela dva tamošnja orožnika, ki sta ga aretirala in pripeljala v Ljubljano predvčeršnjem zvečer. Sattler je sedaj v deželosodnih zaporih in čaka nadaljni potek svoje zadeve. Če bode tudi drugič odnesel tako po ceni zdravo kožo iz sodne dvorane, je jako domoljub.

— **Dan poravnaj.** Pred okrajnim sodiščem so se vršile danes številne obravnave radi žaljenja časti in zmerjanja. Posrečilo se je sodniku in zastopnikom, da so dosegli neprilicakovano lepo število mirnih poravnajev.

— **Kristina Pečarjeva** je tožila Ano Potonikovo zaradi opravljanja. Obtoženka je začela v sodni dvorani glasno plakati in se opravičevati, da je nedolžna. Pokleknila je pred tožnico in jo z visoko povzdignjenimi rokami prosila odpuščanja. Isto je storila tudi pred možem toženka. Ko sta ji Pečarjeva odpuščila, je poljubila vsakemu roko in odšla so zopet prijatelji domov. Tožnja je bila poravnava med postojnim uradnikom C. K. in postojno uradnico P. C., ki je razžalila tožnika po zabavnem sestanku poravnajev dne 7. junija v gostilni pri Lozariju in sicer na poti domov na Turjaškem trgu in polni svesti, da inkriminirani besedi ni govorila, das so to priče pred prisojem izpovedale, zato jo je bilo tako težko prinarivati do preklica, končno se je udala in je rekla: No, kaj naj rečem? In rekla je: Preklehim vse, kar sem govorila! Plačala je stroške in šli so domov.

— **Vpokojenega železniškega uslužbenca** je narahnil njegov stanovski tovariš B. in mu očital, da je lump, falot in slepar. V imenu obtoženke je izjavil danes njegov zastopnik sledeče: sprekel sem se v pijanosti, vse, kar sem govoril preklicujem in obžalujem. In s tem je bila tudi ta zadeva spravljena s sveta.

— **Sumljiv tujec.** Povodom pogona na ljubljanskem polju v okolici Sv. Križa je aretirala policija neznanega sumljivega tujca. Mož je navedel, da se imenuje Marko Markovič. Pri njem so našli tri britve, eno krtačo, dolg kuhinjski nož in 6 m dolgo vrv. Vse te stvari so popolnoma nove. Policijska poizvedovanja so dognala, da je tujec neki Sofič Hasan iz Bihaca, ki pravi, da je prišel v Slovenijo, da si nakupi razne potrebščine. Predmete, ki so jih našli pri njem, je kupil baje na sejmu v Litiji.

— **Čevaj je denar?** Dne 25. maja dopolne je ukradla neka deklica na Vodnikovem trgu neki ženski denarnico, v kateri je bilo 124 K in 80 vrn. denarja. Dekle je tatvino priznalo, ne ve pa imena okradene ženske. Dotična ženska naj se javi na policiji, kjer dobi denarnico z denarjem.

Maribor.

Sprejem kraljevega namestnika. Na mariborskem okrajnem glavarstvu se vrše obsežne priprave za dostojen sprejem g. kraljevega namestnika, ki dospe semkaj v petek.

Gospod dr. D. Horvatsky je imenovan za sekundarja na tukajšnji javni bolnici.

Mariborski grad. Kakor se doznava, baron Tycki mariborskega gradu še ni prodal. Poročilo o nakupu gradu po trgovcu Berdajsu je bilo preuranjeno.

V gradu Wurbergu pod Mariborom je začasn nastanjen sanatorij ruskega rdečega križa za ruske begunce, bolne na pljučih. Sanatorij, v katerem se nahaja 60 bolnikov, vodi ruski zdravnik dr. Trepuhov.

Mariborska podružnica »Slovenskega planinskega društva« proslavi prihodnjo nedeljo v Rušah 20letnico svojega obstanka. Za veselico, ki se vrši ob tej priliki, so že v teku izredno velike priprave. Ta dan se sestanejo v Rušah tudi številni naši narodni mučeniki, ki so ob izbruhu vojne morali trpeti v ječah za svoje slovanstvo.

Nemška lojalnost. Kakor se je dozdaj doznalo, je bila trditve, da so se mariborski Nemci po svojih zastopnikih vdeležili velike vsenemške slavnosti v Wildonu, povse nerenične. Zadevo ima v rokah policija.

Tatvina. Ker sta okradli nekega trgovca, sta bili aretirani neki M. R. in Katarina Jovanovič ter izročeni državnemu pravdnistvu.

Posledica disciplinarnega postopanja. Pred okr. sodiščem v Ljubljani se je vršila jako zanimiva obravnava zaradi razžaljenja časti, izvršena potom izpovedi pri sestavi disciplinarnega zapisnika. Predgovodina te tožbe je sledeča: Član poverljivstva je že del časa opozarjal računsko nadzorovalne oblasti, da se vrše na vinarški šoli v Mariboru razne neurednosti in da vladajo tam skrajno slabe razmere, katerim je treba napraviti konec. Dotični gospod je rekel višjemu računskemu svetniku Avgustu Bukovcu, da je zvedel za take stvari, da se mora vmes poseči. Govoril je z neko gospodično, izprašal jo več stvari in priporočil, da se jo vzame na zapisnik. Ta gospodična je bila knjigovodkinja na vinarški šoli Franciška Smrtinkova. Po nalogo vodstva so sestavili vprico dveh višjih uradnikov za »... o razmerah na tej šoli. Šlo je, kolikor se priča danes se spominja, za nerednost glede vina, umetnih gnojil, zastavic in glede nereda v kuhinji. Knjigovodkinja Smrtinkova je izpovedala na uradni poziv in opozorilo, da je njena izpoved absolutno zama in se smatra za strogo uradno tajnost. Posledica te disciplinarne preiskave pri današnji obravnavi ne pridejo v poštev. Pač pa je tožil ravnatelj vinarške šole Znidarčič, Franciško Smrtinkovo zaradi njenih izpovedi za razžaljenje časti. Smrtinkova prizna, da je pod zgoraj navedenimi okolnostmi res izpovedala precej obtežljivo za ravnatelja, pristavlja pa, da je že takrat povdarjala, da je govorila le to, kar je ona slišala, na uradni poziv zama in pod strogo uradno tajnostjo. Obtoženka Franciška Smrtinkova je bila oproščena.

Celle.

Prvo predavanje zdravstvenega tedna se je vršilo v ponedeljek zvečer v dvorani Nar. doma. Predaval je g. dr. Schwab o alkoholizmu. Predavanje so spremljale skloptične slike. Žeteli bi bilo večjega obiska. — V St. Pavlu se je istotako že vršilo predavanje o isti temi ter je bilo zelo dobro obiskano. Upamo torej, da bodo tudi Celjani in okoljani spoštovali korist in važnost teh predavanj ter jih v obilnem številu posekali.

Enotne hišne reda in najemniške knjižice je preskrbelo v Mariboru svojim članom društvo hišnih posesnikov. Tudi v Ce-

lja bi to ne bilo napačno, ker se še po raznih hišah nahajajo nemške »Hausordnungen«.

Celjski trgovci g. Rakusci, o katerem smo poročali, da razpošilja tudi slovenskim strankam slabo slovenski pisana pisma, poslanjuje, da ima slovenskega korespondenta, da pa je dotična okrožnica bila iz nemščine prestavljena od mlade začetnice, ki ni večja dovolj slovensčine. Prestava je bila preveč dobesedna in so vsled tega se vrinile v isto jezikovno in gramatikalne napake. Toliko v pojasnilo, ker nečemo delati krivice, vendar pa smo mnenja, da bi morala tudi začetnica biti popolnoma večja slovensčine.

Vendar enkrat! Mnogokrat so listi — ved njeni tudi »Jugoslavija« — poročali, o vozovih Pellejeve spedijske trdke v Celju, da imajo še vedno nemške napise. Sedaj se je trdka vendar odločila, da je nekatere vozove opremila s slovenskimi napis. Je bil že skrajni čas!

Vojaška oblast je prepovedala vojaštvu prosto kopanje v Savinji. Vojski se morajo odslej kopati skupno pod nadzorstvom.

V celjski Marijini cerkvi se pridiguje in molči še vedno v nemškem jeziku. To cerkev obiskujejo skoro sami slovenski Celjani, zato se čudimo, da se obredi še ne opravljajo v slovensčini. Duhovnik moli nemški, ljudstvo pa odmoljava slovenski... Napravite temu narodnemu škandalu že enkrat konec.

Cez celjski Glavni trg je prepovedano prehajati z vozili med 6. in 11. uro dopolne, ker je med temi urami tukaj polno občinstva, ki nakupuje svoje življenjske potrebščine.

Beračenje je v našem mestu že nekoliko ponehalo, vendar še ne, kakor bi bilo želeli. Treba bi bilo napraviti temeljito racijo, kakor so napravili v Mariboru. Prave razeže bi trebalo oddati v zavoda, delomržeže pa prisiliti k delu.

Sokolstvo.

Sokolsti kroji. Jugoslovanski Sokolski Savez je založil nove Sokolske razglednice. Napravil je iste naš akademski slikar profesor Vavpotič. Razglednice so umetniško dovršene in predstavljajo predpisani Sokolski kroji tako za članstvo, narščaj in pomladak. Vstrezno bode s tem razglednicami osobito članicam, ženskemu narščaju in pomladak, ker je na razglednicah v naravni velikosti predpisana vezeni za rokave kakor tudi razpodeljen pri-kroj za pomladak, tako da se zamore vse to ceno doma napraviti. Čisti dobiček se steka za drupestni Vsesokolski zlet, zato re segajte prično po razglednicah in zatehajte iste vsaki tostroki trgovini. Narčo se pri Jugoslovanskemu Sokolskemu Savezu v Ljubljani.

Trbovelski Sokol priredi v nedeljo dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne javno telovadbo z ljudsko veselico. Sosedna bratska društva in prijatelje Sokolstva prosimo, da upoštevajo to našo prireditev in se je polnoštevilno udeležijo. Odbor.

Zupni zlet v Središču. Mariborska Sokolska Zupa priredi v nedeljo, dne 14. avgusta župni zlet z javno telovadbo in ljudsko veselico v Središču ob Dravi. Spored: v soboto 13. avgusta ob 23. uri zvečer prihod koroškega okrožja in Sokolske godbe iz Krškega. V nedeljo 14. avgusta dopolne: ob 8. uri sprejem župnih društev in gostov na kolodvoru, ob 9. uri skušnja na telovadišču na Tratah, ob pol 12. pohod po trgu in pozdrav pred Sokolskim domom. Od pol 13. do pol 15. ure obed. Popoldne ob pol 16. uri javna telovadba, ob 17. ljudska veselica na Gradišču z velikim srečolovom v prid stavbe Sokolskega Doma. Koncert. V mraku kres. Vstopnina: za telovadbo sedež 5 dinarjev, stoječe 2 din. za ljudsko veselico 25 para. Vojaštvo in šolska deca so vsake vstopnine prosti.

Vse občinstvo se ponovno opozarja na Sokolski Dan na Bledu, ki se vrši dne 7. avgusta t. l. Bratska društva pa se naprošajo, da s svojo veliko udeležbo pripomorejo k uspehu. Vsa tukaj bivajoča publika naj se prepriča kaj premore vzorna disciplina in vstrajalo. Ostalo občinstvo pa se vabi v naše prelepe letovišče, da pozdravi ponosni Triglav, ki bo ta dan lahko z neomajno zavestjo zri na vse zbrane Sokole in Sokolske Telovadba se vrši ob 3. popoldne v Zaki. Zdravo!

Sokol v Sv. Pavlu pri Preboldu priredi v nedeljo, dne 28. avgusta 1921 svojo prvo javno telovadbo spojeno z veliko vrtno veselico na vrtu gosp. Franc Vednika v Sv. Pavlu pri Preboldu. Pridite vsi, ki se zanimate za naše lepo sokolsko delo. — Odbor.

Sport in turistika.

Tekmo v plavanju in skoku za prvenstvo Jugoslavije priredi Sportna zveza v Ljubljani v zvezi s Pivčako sekcijo J. O. O. v Zagrebu dne 21. avgusta na Bledu, hotel Petran. Program: Dopoldne: začetek točno ob 10. uri: 1. 50 m za začetnike, 2. 50 m juniorji, 3. 50 m za dame, 4. 50 m sprint, 5. 100 m hrbtno, 6. 100 m prsno, 7. 200 m dame poljubno, 8. 100 m sprint, 9. 1500 m, 10. skoki dam: a) naprej na glavo, b) nazaj na glavo, c) poljubno. Izven programa: 11. tekma plavačev s čolnom, 12. boj gusarjev. — Popoldne: začetek točno ob 3. uri: 13. potapljanje, 14. skoki začetnikov: a) naprej na glavo, b) salto naprej, c) salto nazaj, e) delfin, f) aerbach, g) aerbach-salto, h) vilak, i) sveder, j) k) 2 poljubna: B. skoki z deske 6 m: 1 m) 2 poljubna, 17. Waterpolo: tekma izven programa: 18. tekma s čolni (naroma). — Ob 18. uri razdelitev nagrad v Zdraviliškem domu, nato ples in prosta zabava. Pri vseh prireditvah igra zdraviliška godba. Zmagovalci dobe nagrade za prvenstvo Jugoslavije. In sicer pri kategorijah s 5 prijavami prva diva, pri onih z več prijavami prvi trije. Prijavnina se določi na 10 kron za vsako točko in osebo. Prijave morajo poslati klub skupno s prijavnino najkasneje do 15. avgusta. In sicer klubi v Sloveniji na »Sportno Zvezo«, ostali pa na naslov Reš. Sušak, Hotel Klitide. Po tem roku dospela prijave se upoštevajo le z dvojno prijavnino.

Književnost in umetnost.

Prejeli smo in priobčujemo: »Bančni Vestnik«, stanovsko glasilo bančnega uradništva, katerega prva številka je ravno kar izšla z veleznanimivo tvarino je izredno izven bančnega uradništva stojče ga spodarske kroge jako priporočljiv. Vsebu-

prve številke je sledeča: Program »Bančnega Vestnika«, (strokovni del) Svetoslav Premuro: Citiranje in presoja bilanc; Franjo Ši: Eksotični konti; Evgen Lovšin: Tečajna vrednost denarja v zvezi z izkazi o razvoju jugoslovanske in nemškoavstrijske valute zadnjega leta, o Narodni banki, o stanju emisijskih bank Evrope, o diskontnih merah in trgovski bilanci kraljevstva SHS. (Stanovski del). Delovni program »Društva bančnega uradništva Slovenije«. Stavka uradništva denarnih zavodov Českoslovaške republike. Premikaloča doklada in društvene vesti. Glavni urednik lista je Evgen Lovšin, diplom. com. List je mesečnik na 12—16 straneh in stane za celo leto 30 dinarjev, za pol leta 15 dinarjev, posamezna številka po 3 dinarje. Naročniki in dopise na »Društvo bančnega uradništva Slovenije« v Ljubljani. Našim gospodarskim krogom bo postal list v važnih finančnih vprašanjih neobhodno potreben list in ga radi tega vsem toplo priporočamo!

Novi stanovanjski pravilnik in Ribnikar.

Iz prizadetih krogov smo zvedeli ta-le neverjetni slučaj: Za zdravstveni okraj Trata v Poljski dolini je bil spomlad t. l. imenovan mlad zdravnik. Ker bi se bil rad poročil z zaročenko iz znane milijonarke rodbine iz Kranja, je hotel službeni sedež imeti namesto v Trati v 15 km oddaljeni Skofji Loki, kar ni posebno socijalno in proti čemur je v imenu bolnikov protestiral zdravstveno okrožje in pa občinsko zastopstvo v Trati. No, zdravstveni odsek v Ljubljani je v to spremembo službenega mesta končno privolil, in zdravnik je s pomočjo raznih zvez od kerenta v Skofji Loki dosegel zasego večjega stanovanja I. Š., ki je sicer dokaj udobno, leži pa v II. nadst. hiše trgovca J. D. torej za bolnike iz Trate ne posebno priklono. Stanovanje ima slučajno parkete, kar se je mladi zaročenik že posebno dopadlo. Na pritožbo lastnika in pa najemnika, ki stanuje v tem stanovanju že nad 2 leti z ženo, 2 otrokoma in služkinjo, je poverjenstvo za socijalno skrb dne 27. majnika t. l. to zasego kot nepostavno razveljavilo in obenem določilo 2 sobi tega stanovanja za podnajem. Dne 8. julija t. l. je bil objavljen pravilnik k novi stanovanjski naredbi, ki dovoljuje v gotovih slučajih stanovanjskemu oblastvu I. stop. — v tem slučaju torej okrajnemu glavarstvu v Kranju — preseliti strank iz enega stanovanja v drugo stanovanje, seveda le v prid taki stranki, ki ima iz javnih razlogov in po številu svoje rodbine pravico do stanovanja, ki se ima izprazniti. Vsaka protekacija in korupcija mora biti pri takih itak krutih odredbah izključena, ako naj ne nastane stanovanjska anarhija! — Kaj pa je napravil v tem slučaju naš znan upravniki in pravni strokovnjak Ribnikar? Dne 15. julija, ko je že dal slovo poverjenstvu in ko po pravilniku ni bil že več pristojen za rešitev te zadeve, je v slovo od svojega stanovanjskega prestola, ki ga ima zasesti poseben senat, kar sam odredil, da se ima I. Š. z ženo in otroci do 1. avgusta preseliti in da mora lastnik I. D. prepustiti celo stanovanje zdravniku, ki je bil imenovan sicer za Trato, ki pa se bode poročil in zaradi tega stalnoval v Skofji Loki, morebiti tam imel tudi kaj dece, tako da mu gre že sedaj bolj obširno stanovanje! — Vsako pritožbo proti tej odredbi si je gospod Ribnikar kratko in malo prepovedal vkljub temu, da se to ne strinja z novo stanovanjsko naredbo (čl. 35 o ministerjalnem nadzorstvu) in s centralističnim ustrojem uprave!

O točnosti tega sporočila smo se pre-pričali iz listin in se celo vsprico obsežnanih upravnih talentih g. Ribnikarja nismo mogli dosti načuditi njegovi socijalni in pravni globokomnosti. Namesto vreči namemnika s silo iz stanovanja bi

Michel Zévaco:

„NOSTRADAMUS.“

»Jetnice niso mučili...«
Vzdih neizmerne radosti je napel Nostradamus. Prsi. Negov pogled je postal manj divji. Strašna guba, ki mu je prerezala čelo, je izginila. Ne-hote je pristavil stekleničico s strupom k Francevemu ustom. Tedaj pa je princ povzel:

»Niso je mučili, zakaj baš v trenutku, ko je stopil krvnik v njeno ječo, da bi jo odvedel v mučilnico, je povila otroka...«

Divji vzrok se je razlegel po sobani. Nostradamus se je vzravnil in odskočil. Zdelo se mu je, da se ruši ves vnanji in notranji svet. Nagel trepet ga je izpreletel od glave do nog. Prestolonaslednik ga je gledal s čedalje hujšo grozo.

»Kdo ste?« je zahropel. »Vešeti hočem! Zakaj plakate? Zakaj vas tolikanj pretresa zgodba moiega zločina?«

»Pravite,« je dejal Nostradamus namestu odgovora, »pravite, da je povila otroka...«

»Da. Tako sem dejal.«

»Marija je povila otroka?«

»Da. V temnici. Sin je bil.«

»Povila je sina,« je ponovil Nostradamus mehniško, s tako žalostnim glasom, da je celo princ vztrepetal od sočutja. A zdajci je popadla Franca nekakšna besnost. Zlovesče se je zagrohotal in škrtnil:

»Sina mojega brata Henrija!...«
Nostradamus se je izvil hropenje, podobno poslednjemu vzdihu zaklane živali. A Franc je ponovil:

»Sina mojega brata!... Meni se je upirala, njemu se je vdala!...«

»Se je vdala!« je zamrmral Nostradamus z jedva slišnim glasom.

»Mojemu bratu Henriju!... Njemu, ki me je zastupil!... Ali zdaj razumete, zakaj je izpustil Henri svojo prilježno iz Tempa?...«

»Izpustil?...« je zajecjal Nostradamus. »Da. Naravno je. Bo že tako. Seveda, hotel je imeti prilježno in otroka pri sebi.«

Turobno, a mirno je zmajal z glavo. Franc, ki je še vedno drgetal od brezumnega smeha, je povzel:

»Ali zdaj razumete moj zločin? Razumete li, zakaj sem ji sledil, ko je šla iz Tempa? Razumete, zakaj sem jo ubil v tistem hipu, ko sem videl, da je namenjena k bratu?«

Nostradamus se je sklonil k njemu.

»Pa otrok? Ali ste ubili tudi njega?«

»Otroka?...«

»Marijinega sina! Sina vašega brata Henrija?«

»Ne, ne! Otroka nisem ubil! Izročili so ga...«

»Komu? Komu? Spomnite se. Hočem, da se spomnite!«

»Spominjam se... možu, ki je odnesel otroka, je ime Brabant Brabanson.«

Strašne misli so vrele v Nostradamovem srcu.

»Moči nebeške! Moči peklenke! Zatorej se je pretrgala vez med nama! Vdala se je!... Njen sin... Henrijev sin... oh, ali je mogoče? Je li resnica?... Oh, da bi mogel pasti na mestu in poginiti! Marija je povila sina!... Zbogom mladost, ljubezen, zaupanje! Zbogom vse, kar dela življenje tako lepo! Zdaj se mi odpira sedmi krog pekla, z ognjenimi vrati, na katerih je s krvjo in solzami zapisano: „Sovražil!“«

»Pomagajte!« je zarjul Franc.

»Umiram!... Pijačo! Naglo!... Oh, naglo!...«

Nostradamus je škrtnil z zobmi. Sklonil se je k prestolonasledniku, plameneč kakor angel osvete.

Pokazal je stekleničico umirajočemu, ki je iztezel po nji roke.

»Evo ti protistrupa!« je kriknil Nostradamus. »Evo ga! Samo par

kapljic tega napoja mi je treba vliiti v tvoja usta, pa si oteži!...«

»Da! Oh, da!« je zahropel Franc v brezumni radosti.

»Otet! Razumeš li, kaj to pomeni? Zivel boš! Kralj postaneš! Francoski kralj! Kralj v najlepšem kraljestvu tega sveta! Vsa tvoja slava, vsa moč, vsi užitki tvojega življenja so združeni v tej drobni steklenki!«

»Dajte! Hitro, hitro!...« je prošil princ.

»Poglej!« je zaklical Nostradamus s tako strašnim glasom, da je Franc začutil, kako mu groza preplavlja dušo.

Nostradamus se je odmeknil. Stekleničico je držal v stisnjeni roki.

»Oh!« je zastokal prestolonaslednik, groze pijan. »Kdo ste?... Kdo ste?...«

»Ali hočeš vedeti? Dobro! So-prog sem žene, ki si jo pehnil v ječo: nje, ki jo je tvoj brat Henri oskrnil, ti pa si jo umoril!... Poglej sem-kaj!«

»Soprogo Marije!« je kriknil Franc. »Ah! Jaz — —«

Dalje ni utegnil govoriti. Nostradamus je stisnil stekleničico v svoji železni roki, da se je zdrobila na kosce. Rešilna pijača se je razlila po tleh, mešaje se z jetnikovo krvjo. Nostradamus je stopil k princu, iztegnil okrvavljeno desnico, položil mu jo na čelo ter izpregovoril z divjim glasom, zahtečim od sovraštva:

»Umri! Umri, prekleti! Umri ti prvi, dokler ne pogine pod udarci mojega maševanja tudi Jacques d'Albon de Saint-André, Gaetan de Roncherolles in Henri bodoči kralj francoski! Umri in bodi pogubljen na veke!...«

Krč smrtnega boja je pograbil umirajočega. Usta so mu zinila v poslednjem vzdihu. Nepremično je obležal na svojem žalostnem ležišču.

Nostradamus je stopil k vratom in jih odprl. Mirno in hladno se je pokazal dvorjanom, ki so čakali v predsobi.

»Gospoda,« je dejal, »princ je bil obsojen po Bogu, ker ga nisem mogel oteži. Prestolonaslednik francoski je mrtev. Odvedite me nazaj v mojo ječo.«

(Dalje prtlj.)

Proda se:**TRIJE ŠE NERABLJENI DINAMO-STROJI,**

proizvodi trdke Dynamo-Werke A. G. Dunaj za vrtilni tok in sicer 2 po KW 0.9 in 1 5 PS, V 380-220, 50 period ter s 1400 obrati na minuto. Naslov pove upravnistiho lista. 1600

RADI POMANJKANJA PROSTORA prodam 1. samski voz ter 1. zapravljivček. Matija Klun, kovač. Kočevje 146. 1604

DVE ELEGANTNI NA POL PO-KRITKE KOČIJE različni vozovi (zapravljivček) vedno na razpolago. Ivan Mandelc, kolarski mojster v Kočevju. 1597

VELIKA ENONADSTROPNA STANOVANJSKA HIŠA z velikim vrtom v bližini tobačne tovarne. Naslov pri Anončni družbi Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1603

V NAKUP se išče na prometni točki Ljubljane trgovska hiša z lokalom in skladiščem. Cenj. dopisi pod »Jugo« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

12 ŽAG ZA POLNOJARMNIK oddam po nizki cenj. I. Slavnič, ključavničar, Selenburgova ulica št. 6. 1595

POSESTVO s hišo in gospodarskim poslopjem ter 16 orlov nlij, travnikov, gozdov in pašnjakov takoj prodaj. Posedstvo leži pol ure od kolo-dvora, šole (vse in gimnazije) fare in mesta Kočevje in se prodaja za 80.000 K. Več pove trovec Ivan Hönigmann v Kočevju. 1541

6 PLIŠASTIH FOTELJEV in KANAPE. Polzve se v upravnistiho. 1593

SOLSKA TABLICE

in kamenčke (grifine), šolske in druge solske potrebščine na debelo in drobno. Naložene pri L. Pevalak, Ljubljana, Židovska ulica. 1578

Kupi se:**V NAJEM**

ali odkup se išče trgovski lokal v Ljubljani. Cenj. dopisi pod »Zvezda« na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1602

TAMBURAŠKI INSTRUMENTI

za novo ustanovljeni tamburaški zbor se kupijo ali vzamejo v zameno za izvrsten cello, violo in gosli. Ponudbe na upravo »Jugoslavije«. 1596

Službe:**DEKLICA**

stara 15 let se želi učiti za šiviljo, naj bo v mestu ali na deželi, da bi imela hrano in stanovanje. Naslov: Josipina Bevcich. Sp. Hrušica št. 24 pri Ljubljani. 1592

DOBRU IZURJEN KURJAC

išče službo, najraje v kako elektrarno. Franc Novak, kurjač, Mestna elektrarna, Kočevje. 1599

OSKRBNIK (MLAJER)

za boljšo kmetijo se išče. Želim, da zna njegova žena dobro kuhati za posle, oz. družino. Oženjeni brez otrok imajo prednost. Fran Juvan, Ljubljana, Martinova c. št. 26. 1598

DVA URARSKA POMOČNIKA se takoj sprejmeta. Oskrba eventualno v hiši. Rudolf Bizjak, Maribor, Gosposka ul. 1564

UČENKA

se sprejme v trgovino s papirjem pri L. Pevalak. Židovska ulica. 1579

5 MLADIH DELAVCEV

Prednost imajo absolventi brtne šole ali oni, ki imajo obrtno izobrazbo. Kartonažna tovarna B. Čopova cesta 16. 1555

Razno:**BANČNI RAVNATELJ**

išče dve elegantno meblirani sobi za takol. Plača postranska stvar. Ponudbe blagovolijo se nasloviti na upravo lista pod šifro »Bančni ravnatelj« šte. 1591.

MALENKOSTI! ZIDARSKI POLIR

Spisal Ivan Albrecht.

Cena 16 kron.

Izdala in založila

„Zvezna knjigarna“ v Ljubljani.

samostojen, se išče takoj v stalno službo. Dobra plača in primerna nagrada pri vsaki stavbi.

Podjetje

inž. DUKIC & DRUG
Ljubljana, Resljeva cesta šte. 9.

Zahtevajte cenik o založbi

„Zvezne knjigarne“ v Ljubljani
Wolfova ulica št. 1.

Ob počitnicah

se naši šolarčki najlepše zabavajo z zabavno in poučno knjižico s slikami
MOJ ZVERINJAK
izvod 20 K
v Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg šte. 8.

Novo za otroke!

„MLADA GREDA“
Cena 40 kron.
ZVEZNA KNJIGARNA, Ljubljana
Wolfova ulica št. 1.

strojepisno in stenografinjo

ki je popolnoma večša slovenskega in nemškega jezika.
Ponudbe z vsemi potrebnimi podatki in navedbo plačila pod
„INDUSTRIJSKO PODJETJE“ upravnistiho lista.

Naznanilo!

Naznanjam cenjenim veletrgovcem in mlinarjem, da sem otvoril komisijko in agenturno trgovino z vsemi deželnimi pridelki, kakor pšenico, moko, ovsem, mastjo, slanino itd.

Prejemam tudi v komisijo v moje skladišče razno sveže sadje, ter kolonialno in špecerijsko blago.

Naročila se bodo strogo, solidno in točno izvršila, za koja se Vam priporoča

Jakob Hemler

Novi Sad Bačka, Futoška ulica 58.

Prvovrstna kolesa PUCH

pnevmatiko, Dimlop-Reithoffer-Hutchinson priporoča
:: IGN. Vok, Ljubljana, Sodna ulica šte. 8. ::

Industrijsko podjetje v Mariboru išče za takojšnji nastop izurjeno

Prvi detailist

se sprejme in. moč v špecerijski trgovini v Ljubljani. Ozira se le na boljšo in zaslužljivo moč. Pismene ponudbe pod šifro »Detailist« na upravnistiho Jugoslavije.

Gumijeve cevi

za vodo; plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, kopolije za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. ind. podjetje
Ljubljana.

„Primorske pesmi“ „NARCIS“

Spisal IGO GRUDEN.
Broširan 24 K, vezan 30 K.
Izdala in založila

Zvezna knjigarna, Ljubljana,
Wolfova ulica šte. 1.

Promet

tehn. in Industrijsko podjetje
dr. z o. z.
v Ljubljani, Gradišče šte. 9.
jako poceni
zaradi premenjene dispozicije

proda
1 električni motor
17 P. S. 440 Volt, ca 1100 obratov, izdelek Brown-Boweri z reostatom in drugimi pripadki.

1 električni motor
11 P. S., 300 Volt, ca 1200 obratov, kompletan.

Za oba motorja se prevzame garancija za takojšnjo uporabljivost.

Andrej Kurent

Tončka Kurent roj. Adamič
poročena

Višnja gora Grosuplje
v avgustu 1921.

Prodajalka

trgovsko naobrazena za fino zlatarsko trgovino, da bi se tudi na šivalne stroje zastopila — bi tudi pozneje v hiši stanovala in mora biti le iz dobre poštone družine se takoj proti dobri plači sprejme. Pismene ponudbe se prosi na Josipino Šelovin-Čuden, Ljubljana, Mestni trg 13.

Prvovrstnega knjigovodjo

ki je dobro izveščen v trgovskem knjigovodstvu in dober bilancist, kakor tudi prvovrstno stenografinjo in strojepisno išče za čimprejšnji nastop

družba „Impex“ v Ljubljani.

Trgovski pomočnik

mešane stroke se sprejme takoj ali s 15. septembrom t. l. Prednost imajo oni, ki so verzirani v hmeljski in lesni trgovini.

Ponudbe na:
Franc Oset, Vranksko pri Celju.

Pozor!

Častitemu občinstvu naznanjam, da sem 31. julija t. l. otvoril v Kočevju, na glavnem trgu

kavarno.

Za dobro postrežbo je preskrbljeno,
S spoštovanjem,
Ivan Zurl, kavarnar.

Dobra knjiga je najboljši prijatelj!

Lična knjiga je kras vsaki hiši!
Zahtevajte cenik od
„Zvezne knjigarne“, v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Krompirjeva škrobna moka, pšenični puder, koruzni puder, škrob v zabojih po 38 in 50 kilogramov, kristalni škrob v omotih po 3 in pol kilograma, dextrin, pšenično lepilo za čevljarje ter škrob za napravljjanje lepiva (kleistra) nudi

FILIP MAYER, Zagreb,
Gunduličeva ulica broj 5. Telefon 18—31.

NA PRODAJ

Imam sledeče vozove: koleseljne, eno in dvo-prežne, polkrite lovse vozove, prsna in komatna konjska oprava, istotam se prodaja tudi en glasovir.

Ivan Strelec, Celje
Samostanska ulica številka 2.

Pozor!

Na obroke!
Da udovoljimo mnogobrojno izraženoj želji naših mušterij prodajamo naše poznate satove uz poljškico ked plačanja

krasne remontoir-satove

(za gospodu) najbolje udešene, 28 sata iduće, sa garancijom od 2 godine, podajemo uz bezprimernu oijenu od samo 125 dinara pe komad uz kaparu od 45 dinara i mjesecnu odplatu od 8 dinara. Priposlanje dotičnog sata uslijedi odmah po primitku glanje dotičnog sata uslijedi odmah po primitku kapare preporučeno. Dotični naručitelj neka nam izvoli svoje zvanje priobčiti. Ako naručitelj želi cijelu kupovninu odmah podmiriti, dobije 5% popusta.

Skladišče satova **ADOLF MITH, Zagreb, Somostanska ulica 4.**